

Η Προσευχή είναι αναγκαιότερη απ' όλες τις άλλες αρετές (1ο μέρος)

/ [Πεμπτουσία](#)

Δεν υπάρχει άλλη αρετή υψηλότερη και αναγκαιότερη από την ιερή Προσευχή. Και είναι υψηλότερη απ' όλες τις αρετές, διότι ενώ εκείνες, π.χ. το να νηστεύουμε, ν' αγρυπνούμε, να κοιμόμαστε χάμω, να δινόμαστε στην ασκητική ζωή, να παρθενεύουμε, να κάνουμε ελεημοσύνες, και όλα τ' άλλα καλά έργα που αποτελούν τη χρυσή γενιά, τον εναρμόνιο χορό και την ουρανόπλεχτη σειρά των θεοειδών αρετών, παρόλο ότι είναι θεϊκά γνωρίσματα, αναφαίρετο κτήμα και αθάνατο στόλισμα της κάθε ψυχής, ωστόσο δεν ενώνουν τον άνθρωπο με το Θεό. Όλα αυτά τον προετοιμάζουν και τον προωθούν γι' αυτή την ένωση, μα δεν τον ενώνουν με το Θεό.

Αυτό το κατορθώνει μονάχα η ιερή Προσευχή μόνο αυτή ενώνει τον άνθρωπο με το Θεό, και το Θεό με τον άνθρωπο, κά-νοντας τους δύο ένα πνεύμα· γιατί με την προσευχή γί-νεται μια ένωση άμεση κ' ένα σφιχτό δέσιμο του Κτί-στου με τα λογικά κτίσματα. Αυτό βροντοφωνάζει και ο μέγας εκείνος διδάσκαλος και πολύπειρος εργάτης της ιεράς προσευχής, ο μέγας ποιμήν και ιεράρχης της Θεσσαλονίκης και όλης της Εκκλησίας του Χριστού, ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς: «Η επικοινωνία που αποκτούμε διά των αρετών, κάνει τους ενάρετους ικανούς, λόγω της ομοιότητας, και τους προετοιμάζει να υποδε-χτούν το Θεό, άλλα δεν τους ενώνει μαζί Του· η δύναμη της προσευχής όμως είναι εκείνη που ιερουργεί και τελεσιουργεί την ανάταση του ανθρώπου προς τον Θεό και την ένωση μ' Εκείνον, γιατί είναι ο σύνδεσμος των λο-γικών κτισμάτων με τον Κτίστη τους» (Λόγος περί Προσευχής, κεφ. α').

Και από τούτη την ένωση του ανθρώπου με τον Θεό, την οποία κατορθώνει η ιερή

Προσευχή, πόσα μεγάλα χαρίσματα, ή μάλλον πόσες πηγές χαρισμάτων δεν πλημμυρίζουν τον άνθρωπο που είναι ενωμένος με τον Θεό; Από αυτή την ένωση αποκτούμε τη δύναμη να διακρίνουμε την αλήθεια απ' το ψέμα· να βλέπουμε στο βάθος τα κρυμμένα μυστήρια της φύσεως· να προβλέ-πουμε και να προγινώσκουμε τα όσα θα συμβούν στο μέλλον ν' αποκτούμε τη θεία έλλαμψη, δηλαδή εκείνο που ονομάζουν ενυπόστατο φωτισμό στην καρδιά. Έρ-χεται ο εξαίσιος έρωσ προς τον Θεό, που οδηγεί σ' έκ-σταση όλες τις δυνάμεις της ψυχής μας στην αρπαγή μας άνω, προς τον Κύριο· εκεί όπου υπάρχει η αποκάλυ-ψη των αλάλητων μυστηρίων του Θεού.

Μ' ένα λόγο, «από την ένωση αυτή γεννιέται η πολυθρύλητη θέωση του ανθρώπου, που όλοι την ζητούν και την ποθούν, άλ-λα ελάχιστοι και πολύ σπάνια την απολαμβάνουν -«μό-λις ένας από κάθε γενιά», κατά τον άγιο Ισαάκ (Λόγ. λβ')-γιατί «είναι πράγμα δυσεύρετο, δυσκολοπρόφερτο και δυσκολοαπόκτητο», κατά τον άγιο Γρηγόριο Θεσ-σαλονίκης (Λόγος εις τον άγιο Πέτρο τον Αθωνίτη). Αυτή η θέωση είναι το έσχατο τέλος και ο σκοπός για τον οποίο ζούμε, ο πρώτος και πιο υψηλός απ' όλους τους σκοπούς που έβαλε ο Θεός, για τον όποιο υπάρχει από την αρχή των αιώνων έως τη συντέλεια, ο προαιώνιος Προορισμός και η Πρόγνωση, η έγχρονη δημιουργία της Κτίσεως, η δόση του φυσικού και του γραπτού Νόμου, η χάρη της Προφητείας, η ένσαρκος οικονομία του Λόγου του Θεού, η επιδημία του αγίου Πνεύματος.

* * *

Η θεία Προσευχή είναι αναγκαιότερη απ' όλες τις άλλες αρετές, διότι:

1. Όσο αναγκαία και απαραίτητη είναι η βοήθεια του Θεού στον άνθρωπο, το ίδιο του είναι αναγκαία η προσευχή, η οποία μπορεί να φέρει τη βοήθεια του Θεού. Έτσι λοιπόν, αν χωρίς τη βοήθεια του Θεού δεν μπορεί ο άνθρωπος να κάμει κανένα καλό έργο, κατά το λόγο του Κυρίου «χωρίς εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν» (Ιω. ιε' 5), άρα και χωρίς την Προσευχή, με την οποία έρχε-ται η βοήθεια του Θεού, δεν δύναται ο άνθρωπος να πράττει το αγαθό, Γι' αυτό είναι ανάγκη να προσεύχεται κα-νείς, και να ζητάει πάντοτε τη θεια βοήθεια με την προσευχή: και όταν έχει να βάλει κάποια καλή και χρή-σιμη σκέψη στο νου του· κι όταν χρειάζεται να πει κά-ποιο λόγο ψυχωφελή· κι όταν έχει οπωσδήποτε να κάμει κάποιο θεάρεστο έργο.

Μ' ένα λόγο, ο άνθρωπος έχει α-νάγκη και πρέπει να κάνει την Προσευχή του, κι όταν αρχίζει, κι όταν φτάνει στη μέση, μα κι όταν τελειώνει την εργασία του όποιο έργο κ' αν επιχειρήσει να κάνει, κατά τον λόγο του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου: «Η καλύτερη τάξη και σειρά, για τον κάθε άνθρωπο που αρχίζει ένα λόγο ή ένα έργο, είναι ν' αρχίζει με το Θεό και στο Θεό να τελειώνει» (Απολογ. Λόγος). Διότι,

όταν πριν από κάθε έργο μας προηγείται η Προσευχή, τότε όλα τα πράγματα θα είναι: πιο εύκολα, θα μας έρθουν δεξιά, και θα 'ναι ωφέλιμα, όπως μας το βεβαιώνει και ο ιερός Χρυσόστομος; «Ο άνθρωπος, είτε είναι εραστής της παρθενικής ζωής, είτε είναι πρόθυμος και συνεπής εφαρμοστής της σωφροσύνης μέσα στο γάμο, είτε θέλει να συγκρατεί την οργή και να ζει με πραότητα, είτε να μένει καθαρός από φθόνο, είτε οποιοδήποτε άλλο ενάρε-το έργο που αρμόζει στον χριστιανό θέλει να πραγματοποιηθεί, όταν προηγείται η Προσευχή και προλειαίνει αυτόν τον δρόμο της ζωής, θα βρει εύκολο και ίσιο το δρόμο της ευσέβειας.

2. Ο άνθρωπος έχει τόσην ανάγκη από την Προσευχή, έστω και μονάχη της, όση ανάγκη έχει απ' όλες τις άλλες τις αρετές μαζί. Διότι, πράγματι, είναι αδύνατο, όχι να κατορθώσει, μα ούτε καν ν' αρχίσει την εργασία μιας αρετής, δίχως να προσπέσει πρώτα στο Θεό με την Προσευχή, κι' έτσι να ζητάει βοήθεια από Εκείνον, που είναι ο δοτήρας και ο χορηγός όλων των αρετών. Και τούτο μας το βεβαιώνει πάλι η πέννα του ιερού Χρυσο-στόμου, όταν γράφει: «Το ότι είναι πέρα για πέρα αδύνατο να ζήσει κανείς ενάρετο βίο δίχως την Προσευχή και χωρίς τη συντροφιά της σ' όλη του τη ζωή, νομίζω πως είναι σε όλους φανερός.

Διότι, πώς θα μπορούσε κανείς να ζήσει και ν' ασκήσει την αρετή, όταν δεν προστρέχει και δεν γονατίζει συνεχώς στον αιώνιο χορηγό και δοτήρα της;» Και, για να το πούμε αυτό μ' έναν απλό και σύν-τομο λόγο, όση ανάγκη έχουν από το νερό τα φυτά για να καρποφορήσουν, τόση ανάγκη έχει κι ο άνθρωπος από την Ιερή Προσευχή, για ν' αποδώσει κάποιον καρπό στην αρετή και στην ευσέβεια, κατά τον λόγο του ιερού πάλι Χρυσοστόμου, που λέει: «Όλοι οι άνθρωποι δεν χρειαζόμαστε την προσευχή λιγότερο απ' ό,τι χρειάζον-ται το νερό τα δέντρα· διότι, όπως εκείνα δεν μπορούν να δώσουν καρπούς δίχως να παίρνουν νερό από τη γη με τις ρίζες τους, έτσι κ' εμείς δεν μπορούμε να δώσουμε τους πολυτίμητους καρπούς της ευσέβειας, όταν δεν πο-τιζόμαστε με τις προσευχές».

[Συνεχίζεται]